

Emån 2012

Fältrapport

Restaurering av lek- och uppväxtplatser i Emån Illharjen

Emåförbundet 2012

Inledning

Denna fältrapport redovisar kortfattat genomförda restaureringsåtgärder i Emån vid Illharjen 2012. Åtgärden omfattar förbättring av tillgängliga lek- och uppväxtplatser för öring. Åtgärdsområde 3A till C i rapport åtgärdsplan för restaurering av Emån, Emåförbundet 2011. Uppdraget finansieras inom ramen för hotartsmedel i Jönköpings län. Samråd har skett med Länsstyrelsen i Jönköpings län, Vetlanda kommun och Vetlanda SFK inför åtgärderna. Anmälan om vattenverksamhet till länsstyrelsen har också skett.

Restaureringsåtgärder utgör en del av skötselplanen för naturreservatet Illharjen, länsstyrelsen i Jönköpings län. Syftet och den övergripande målsättningen med Illharjens naturreservat är att bevara och stärka den biologiska mångfalden i ån med dess omgivning. Målarterna är öring och flodpärlmussla. Resultatet ingår också i arbetet med det nationella miljömålet ”Levande sjöar och vattendrag” samt för att uppnå EU:s vattendirektiv ”God ekologisk status”.

Material och metodik

Fältarbete

Inom åtgärdsområdet utfördes tre elfiskeundersökningar innan åtgärd som referens, se resultat tabell 1. De fysiska åtgärderna genomfördes sedan under några dagar i september månad med en bandgående grävmaskin och en lastmaskin. Emåförbundet svarade för handledning under hela arbetet. Under delar av arbetet deltog också medlemmar från Vetlanda SFK. Vattenföringen var hög och det var med liten marginal åtgärderna kunde genomföras. Två lekbottnar lades också ut inne i Illharjenområdet, dessa kördes ut med skottkärra av fiskeklubben. Efter avslutat arbete återställdes körvägarna ner till ån. Samtliga åtgärdslokaler dokumenterades med foto före och efter åtgärd.

Resultat

Elfiskeundersökningar

Tre elfiskelokaler har undersökts i anslutning till de restaurerade områdena innan åtgärd. Resultatet ska sammanställas efter att uppföljning skett hösten 2013. Årets resultat redovisas endast kortfattat i tabell för att ge en bild av fiskpopulationen. Öringtätheterna är låga och på lokalen nedströms landsvägsbron påträffades ingen öring alls.

Tabell 1. Resultat elfiskeundersökningar innan åtgärd 2012.

Nedströms landsvägsbron			Kvill nedstr. Gångbron Illharjen			Huvudfåran ned. hålldammen		
Lake	1	1	Öring 0+	8	2	Öring 0+	4	6
Abborre	1	0	Öring >0+	2	0	Öring >0+	2	0
Mört	2	1	Mört	0	2	Mört	0	1
Elritsa	3	2	Elritsa	38	38	Elritsa	15	14
			Signalkräfta	1	2	Signalkräfta	1	1
						Lake	1	0

Restaurering

Totalt spreds ca 50m³ leksten, fördelat på ca 12 st lekbottnar och befintligt uppenrat blockmaterial. Den sammanlagda lek- och uppväxtytan som restaurerats uppgår till ca 2400 m². I anslutning till lekområdena var focus på att skapa bra uppväxtområden för 0+ öringar, d.v.s. grundare partier med mycket sten.

Åtgärdsområde uppströms vägbron. Leksten ligger framkört till ån och grävmaskinen kan lyfta ut materialet. Foto: P. Johansson.

Åtgärdsområdet nedströms vägbron innan åtgärd, uppförda äldre strömkoncentratorer (stenrevlar) dämmer in området. Foto: P. Johansson.

Samma område efter åtgärd, stenrevlarna har spridits ut och mycket leksten har tillförts, strömhastigheten och variationen på lokalen har ökat. Foto: P. Johansson.

Leksten kördes ut med skottkärra in till en kvill inne i Illharjenområdet. Foto: P. Johansson.

Två lekbottnar lades ut på detta sätt, på platser där öring lekt tidigare. Foto: P. Johansson.